

Nr 272.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändring i gällande grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst; given Stockholms slott den 14 mars 1919.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att godkänna bifogade förslag till kungörelse om ändrad lydelse av punkten 2 i de av Kungl. Maj:t med riksdagen antagna grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

Förslag

till

kungörelse om ändrad lydelse av punkten 2 i de av Kungl. Maj:t med riksdagen antagna grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst¹⁾.

Härigenom förordnas, att punkten 2 i de av Kungl. Maj:t med riksdagen antagna grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst skall hava följande ändrade lydelse:

2.

En var av förenämnda ämbets- och tjänstemän, vilken vid avskedstagandet stått i statens tjänst i 30 år, eller, om han är underofficer vid värvat garnisonsregemente eller fortifikationen, i 25 år, samt i övrigt till arméns pensionskassa erlagt stadgad pensionsavgift och är till pension ur kassan berättigad, äger att efter erhållet avsked undfå fyllnads-pension, beräknad enligt punkten 1 här ovan, om tillika följande levnads-år äro uppnådda, nämligen av:

a) generaler av alla grader, generalfältläkaren, generalintendenten, militärbefälhavaren å Gottland, krigsarkivarien, *förrådsvaktmästare* samt vaktmästare vid militära ämbetsverk och staber ..... 65 år.

b) regements- och sekundchefer ävensom övriga chefer för särskilt för sig bestående militära kårer, överstar vid generalstaben, fortifikationen och intendenturkåren, inspektören för kavalleriet, kommandanten i Boden, överfältläkaren, chefen för krigshögskolan, chefen för artilleri- och ingenjörhögskolan, *chefen för krigsskolan*, professorn vid generalstaben, överste-löjtnanter och majorer vid intendenturkåren, fältläkare, *överfältveterinären*, fälttygmästaren, styresmän för artilleriets fabriker, tygmästare, regements-läkare, *byråassistenten å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses fältläkarbyrå*, *överläkaren med regementsläkares lön* vid garnisonssjukhuset i Stockholm, *fältveterinärer*, regementsveterinärer, *byråassistenten å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses fältveterinärbyrå*, tygingenjörer, fabriksingenjörer, tyg-

¹⁾ Ändringarna angivna med kursiv stil.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 14 mars 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilson yttrade härefter:

Framställning
av direktionen
över arméns
pensions-
kassa.

»Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 januari 1919 har direktionen över arméns pensionskassa gjort framställning om vidtagande av vissa ändringar i de av Kungl. Maj:t med riksdagen antagna grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst. Direktionen har därvid anfört följande:

Av Kungl. Maj:t och riksdagen vore å rikets stat uppförda följande tjänster av natur, att deras innehavare skulle vara delägare i arméns pensionskassa och dessas pension samt tiden för desamma avgång ur tjänst bestämmas enligt de den 22 juni 1877 fastställda grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst, med däri gjorda ändringar, nämligen

förvaltare, fabriksförvaltare, kassörer och förrådsförvaltare vid fortifikatio-
nen, förvaltare vid intendenturkåren, fanjunkare vid krigsskolan, tyg-
underofficerare, öververkmästare, verkmästare, besiktningsrustmästare, tyg-
verkmästare, departementsskrivare, poliskommissarien vid fästningspolisen
i Boden samt överkonstaplar och konstaplar vid fästningspolisen i Boden
och å Karlsborg, tygskrivare, fabrikskrivare, tyghantverkare, fort-
maskinister, gevärshantverkare och hantverkare vid trängen ..... 60 år.

c) övriga i mom. b) ej upptagna regementsofficerare, chefen för
artilleristaben, kaptener vid intendenturkåren, bataljonsläkare, assistenten
å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses *fältläkarbyrå*, *överläkaren* med
bataljonsläkares lön vid garnisonssjukhuset i Stockholm samt bataljons-
veterinärer ..... 55 år.

d) officerare av kompaniofficers grad med undantag av kaptener vid
intendenturkåren, underofficerare med undantag av fanjunkare vid krigs-
skolan, förvaltare vid intendenturkåren och tygunderofficerare ävensom
musikpersonal ..... 50 år.

- 1) å staten för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse
  - a) från 1918 års ingång, en byråassistent med 4,000 kronors lön och
  - b) från 1919 års ingång, en överfältveterinär med 5,300 kronors lön och ett ålderstillägg å 600 kronor, en byråassistent å fältveterinärbyrån med 3,400 kronors lön och en assistent å fältläkarbyrån med 2,400 kronors lön samt
- 2) å generalitetets stat
från och med 1919 års ingång sex fältveterinärer med 4,000 kronors lön.

Med tillämpning av § 77 i reglementet för arméns pensionskassa den 26 februari 1904 och innehållet av ingressen till nämnda pensionsringsgrunder vore dessa tjänst innehavare i och med tillträdande av anställning med lön på stat delägare i nämnda kassa och därmed, jämlikt § 2 i reglementet för nya änkekassan, även i sistnämnda kassa.

Med hänsyn härtill hade också arméns år 1918 församlade fullmäktige på direktionens förslag hemställt om klassificering å arméns pensionskassas pensionsstat av ovan uppräknade tjänster.

Vad åter anginge tiden för innehavarnas av samtliga dessa beställningar erhållande av rätt till fyllnadspension och för skyldighet att avgå ur tjänst, vore frågan därom uteslutande beroende på Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut. Och då det för prövning av uppkommande pensionsrättsfrågor vore av vikt, att pensionsrättsåldersgränsen ju förr desto hellre fastställdes, hemställde direktionen, att Kungl. Maj:t måtte till innevarande års riksdag göra framställning i ämnet.

Direktionen, som icke kunde äga befogenhet att bedöma, vid vilken åldersgräns de respektive tjänsternas behöriga skötande borde fordra innehavarens avgång ur tjänst, tillåte sig emellertid med fäst avseende å de fastställda åldersgränserna för redan befintliga och, som det syntes, med de nyinrättade jämförliga tjänster, för sin del föreslå, att pensionsrättsåldern bestämdes till 55 år för assistenten å fältläkarbyrån och till 60 år för de övriga.

Vidare erinrade direktionen därom, att bland de i andra punkten i pensioneringsgrunderna uppräknade beställningar följande, som icke längre återfunnes i staterna, borde utgå, nämligen fältveterinären vid arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, som från och med år 1919 benämndes överfältveterinär, auditörer, sekreteraren vid fortifikationen, regementsstallmästare, radiotelegrafister, vilka sistnämnda numera benämndes sergeanter, väbeln vid artilleri- och ingenjörhögskolan och assistenten vid arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, vilken senare numera benämndes assistenten å arméförvaltningens fältläkarbyrå.

I detta sammanhang tilläte sig direktionen även fästa uppmärksamhet därpå, att bestämmelse om chefens för krigsskolan pensionsåldersgräns, som redan år 1905 och sedan upprepade gånger av direktionen föreslagits till 60 år, fortfarande saknades i berörda pensioneringsgrunder.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts, hade direktionen utarbetet förslag till ny lydelse av andra punkten i pensioneringsgrunderna, vari, för undvikande av missförstånd, även intagits beställningen för rådsvaktmästare med en pensionsrättsålder av 65 år, enär från vissa håll gjorts gällande, att den i punkten redan förefintliga beställningen »vaktmästare vid militära ämbetsverk och staber» icke med absolut visshet omfattade även dessa.

Yttrande
av arméför-
valtningens
sjukvårds-
styrelse.

I häröver den 14 februari 1919 avgivet utlåtande har arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse anført, att styrelsen icke hade något att erinra mot vad direktionen över arméns pensionskassa föreslagit beträffande pensionsrättsåldern för de nyinrättade tjänsterna inom arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse. Sjukvårdsstyrelsen ville emellertid hemställa, att Kungl. Maj:t måtte fastställa de benämningar, som borde tillkomma sjukvårdsstyrelsens tjänstemän uti de reglementen rörande såväl tjänstemännens egen pensionering som ock pensioneringen av deras änkor och barn, uti vilka det kunde förekomma att särskilt uppräknade beställningarna i fråga. De av direktionen använda benämningarna — byråassistenten å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, byråassistenten å arméförvaltningens fältveterinärbyrå och assistenten å arméförvaltningens fältläkarbyrå — lämnade en viss oklarhet om vilka befattningshavare, som verkligen avsåges.

Av Kungl. Maj:t för år 1919 fastställd stat för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse upptog bland andra beställningar en byråassistent, regementsläkare, en assistent, bataljonsläkare, varjämte jämlikt kungl. brev den 28 juni 1918 angående regleringen av utgifterna under riksstatsens fjärde huvudtitel för år 1919, punkt 16, skulle från och med år 1919 uppföras å arméförvaltningens stat en byråassistent med regementsveterinärs avlöning. Dessa beställningar syntes böra uti vederbörliga reglementen rörande pensionering benämnas: byråassistent å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse (regementsläkare), byråassistent å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse (regementsveterinär), assistent å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse (bataljonsläkare).

Sedan Kungl. Maj:t uti reglemente för garnisonssjukhuset i Stockholm den 13 december 1918 fastställt benämningen *överläkare* för de båda läkare vid sjukhuset, som dittills benämnts sjukhusläkare, syntes i

vederbörliga reglementen rörande pensionering benämningarna sjukhusläkare böra utbytas mot överläkare, varjämte benämningen chefläkare vid garnisonssjukhuset i Stockholm syntes böra utgå, enär någon avlöningsförmån icke vore bunden vid chefläkarbeställningen. Chefläkare förordnades nämligen av Kungl. Maj:t, som tillsvidare, innan särskilt arvode för befattningen som chefläkare blivit å stat uppfört, torde till denna befattning komma att förordna någon av överläkarna vid sjukhuset.

Statskontoret har icke funnit något att erinra mot förevarande förslag till ändrad lydelse av 2. punkten i pensioneringsgrunderna för armén med de jämkningar i förslaget, varom arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse hemställt.

Yttrande av
statskontoret.

Under åberopande av vad sålunda förekommit, finner jag mig böra tillstyrka, att ändring av ifrågavarande pensioneringsgrunder vidtages i huvudsaklig överensstämmelse med det av direktionen över arméns pensionskassa avgivna förslaget samt med iakttagande av den utav arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse gjorda erinran rörande benämningen av överläkarna vid garnisonssjukhuset i Stockholm.

Departements-
chefen.

Vad beträffar assistentbefattningarna å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, synas innehavarna av desamma lämpligen böra benämnas byrå-assistent å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses fältläkarbyrå respektive fältveterinärbyrå samt assistent å arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses fältläkarbyrå.»

Departementschefen föredrog härefter ett i enlighet med vad sålunda anförts avfattat »Förslag till kungörelse om ändrad lydelse av punkten 2 i de av Kungl. Maj:t med riksdagen antagna grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst» samt hemställde, att detta förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till godkännande.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Lindman.